

POLKU

Seksuaalirikoksen käsittely viranomaisissa - Polku teosta tuomioon

asianajaja varatuomari Liisa Pellinen
Asianajotoimisto Röyti & Ruukonen Oy

POLKU

Seksuaalirikoksen käsittely viranomaisissa - Polku teosta tuomioon

*Kirjoittanut:
asianajaja varatuomari Liisa Pellinen
Asianajotoimisto Röyti & Ruukonen Oy*

I JOHDANTO

Seksuaalirikos on kokonaisvaltaisesti loukkaava ja satuttava teko. Siinä loukataan uhrin seksuaalista itsemääräämisoikeutta, turvallisuuden tunnetta, oman arvon tuntoa ja ylpeyttä. Toisinaan uhria pahoinpidellään myös fyysisesti. Fyysiset vammat kuitenkin pääsääntöisesti ovat henkisiä merkittävästi lievempiä ja paranevat nopeammin.

Kun on joutunut tällaisen teon uhriksi, ristitelee mielessä monia kysymyksiä ja huolenaiheita. Tämä julkaisu on kirjoitettu käytännön oppaaksi sinulle, joka olet kokenut seksuaalista väkivaltaa, jotta sinun ei tarvitsisi kantaa huolta käytännön asioista ja voisit keskittyä omaan toipumiseesi.

Opas on jaettu kolmeen kokonaisuuteen: esitutkintavaihe poliisissa, syyteharkinta syyttäjällä ja tuomioistuinkäsittely muutoksenhakuasteineen. Lopuksi käydään läpi oikeudenkäynnin kustannuksia ja vahingonkorvauksia.

II POLIISI

2.1. Esitutkinta

Esitutkinnan suorittaa poliisi. Esitutkinta alkaa rikosilmoituksesta. Esitutkinta tarkoittaa osapuolten kuulemisia sekä mahdollisten kirjallisten todisteiden kasautamista. Kirjallisia todisteita seksuaalirikosasioissa ovat pääsääntöisesti lääkärintodistukset sekä osapuolten väliset viestiketjut. Mikäli osapuolista on otettu dna-näytteitä, ovat myös nämä kirjallisena todisteena esitutkintapöytäkirjassa. Kuultavia osapuolia ovat asianomistaja (uhri), epäilty sekä mahdolliset todistajat.

Sinulla on oikeus saada valtion varoista avustaja jo esitutkintavaiheessa. Ks. lisää kappaleesta 5.1. "Oikeudenkäynnin kulut".

On mahdollista, että epäilty pidätetään ja vangitaan esitutkinnan aikana. Poliisi ilmoittaa sinulle pyynnöstäsi, mikäli kiinni otettu epäilty pääsee vapaaksi tutkinnan aikana.

Esitutkinnalle ei ole määritetty aikarajaa. Se kestää jutun koosta ja kunkin poliisilaitoksen työtaakasta riippuen muutamasta kuukaudesta jopa muutama vuoteen. Läpi Suomen seksuaalirikokset kuuluvat kuitenkin kiireisimmin tutkittaviin ja menevät jonossa monen vähemmän vakavan teon ohi.

Esitutkinta päättyy joko esitutinnan rajaamiseen, jolloin juttu ei siirry syyttäjälle, tai syyte- harkintaan syyttäjälle.

2.2. Rangaistus- ja korvausvaatimus esitutkinnassa

Poliisi kysyy esitutkintakuulustelussa, onko sinulla rangaistusvaatimus. Tämä johtuu siitä, että osa rikoksista on sellaisia, että poliisi ei aloita esitutkintaa lainkaan, mikäli uhri ei vaadi rangaistusta. Näitä kutsutaan asianomistajarikoksiksi. Nämä koskevat vain lievimpiä tekoja. Seksuaalirikosten saralla täysi-ikäisen henkilön seksuaalinen ahdistelu tai täysi-ikäisen henkilön seksuaalisen kuvan levittämisen (ennen 1.1.2023 tapahtuneiden tekojen osalta vain täysi-ikäisen henkilön seksuaalinen ahdistelu) on asianomistajarikos. Kaikki muut teot on katsottu niin vakaviksi, että syyttäjällä on oikeus nostaa niistä syyte, vaikka asianomistaja itsekään ei haluaisi. Sinun ei tarvitse tietää minkälaista rangaistusta tekijälle toivot. Riittää, että ilmoitat, että haluat hänen saavan rangaistuksen. Tuomioistuim määrittää sen, millainen rangaistus lopulta on. Kysymyksellä on myös oikeudenkäyntiin ulottuva merkitys. Asianomistaja, jolla ei ole vaatimuksia omassa asiassaan, on oikeudenkäynnissä todistajan roolissa.

Korvausvaatimuksen osalta esitutkintavaiheessa riittää, että ilmoitat, että tulet vaatimaan korvausta. Sinun ei tarvitse tietää kuinka paljon korvausta vaadit. Yksilöidyn korvausvaatimuksen voi esittää avustajan välityksellä siinä vaiheessa,

kun asia on siirtynyt tuomioistuimen käsiteltäväksi. Seksuaalirikoksessa sinulla on oikeus ns. kärsimyskorvaukseen ilman, että sinun tarvitsee mitenkään todistella kokemaasi henkistä kärsimystä. Mikäli tekijä tuomitaan seksuaalirikoksesta, pidetään itsestään selvänä, että uhri on kokenut kärsimystä. Mikäli vaadit korvausta jostain muusta (rikkoutuneet vaatteet, esineet, matkakulut ym.) on sinun oltava valmis esittämään niistä myös todistelua, kuten kuitit matkoista tai vaikka kuva rikkoutuneesta vaatteesta.

Rangaistus- ja korvausvaatimus kannattaa esittää aina. Esitetystä vaatimuksesta voi halutessaan luopua asian edetessä. Toisin päin tämä ei aina ole mahdollista. Jos on ilmoittanut, että ei ole vaatimuksia, ei niitä voi enää välttämättä myöhemmin esittää.

III SYYTTÄJÄ

3.1. Syyteharkinta

Kun esitutkinta on valmis eikä sitä ole rajattu, juttu siirtyy syyttäjälle. Syyttäjä käy esitutkinta- aineiston läpi ja tekee sen pohjalta syyteharkinnan. On mahdollista, että rikoksen nimi muuttuu tässä vaiheessa. Poliisi on saattanut tutkia tekoa esim. törkeänä raiskauksena, mutta syyttäjä päätyykin syyttämään raiskauksesta,

tai toisinpäin. Rikokset, joista tekijää lopulta syytetään, voivat syyteharkinnassa myös vähentyä tai lisääntyä. Syyttäjä huolehtii, että epäilty, jonka nimitys on tässä vaiheessa muuttunut vastaajaksi, saa syytteen kaikista niistä rikoksista, jotka esitutkinnan perusteella näyttävät tapahtuneen.

Mikäli syyttäjä katsoo tarpeelliseksi, hän voi esittää lisätutkintaa. Tässä tapauksessa poliisi suorittaa lisäkuulemisia tai käy läpi muuta näyttöä syyteharkinnan tueksi.

Syyteharkinnalle ei ole määräaikaa, mikäli vastaajaa ei ole vangittu. Mikäli vastaaja on vangittu, on hänen vangitsemis-oikeudenkäyntinsä yhteydessä ilmoitettu syytteen nostamiselle määräpäivä. Syyttäjän tulee noudattaa tätä määräpäivää. Tämä määräpäivä sitoo myös esitutkintaviranomaisia, sillä syyttäjä ei voi nostaa syytettä määräajassa, mikäli hänellä ei ole valmis esitutkinta käytettävissään.

Syyteharkinnan lopputuloksena on joko syyttämättäjättämispäätös tai haastehakemus. Mikäli syyttäjä tekee päätöksen syyttämättä jättämisestä, asia ei etene oikeudenkäyntiin. Asianomistajalla on tällaisessa tapauksessa oikeus ajaa syytettä itse (ilman syyttäjää). Tällaisesta vaihtoehdosta kannattaa aina ensin

keskustella avustajan kanssa. Mikäli syyteharkinnan lopputuloksena on haastehakemus, asia etenee oikeudenkäyntiin ja syyttäjä vaatii tekijälle rangaistusta oikeudessa.

Vangitun vastaajan oikeudenkäynti tulee järjestää kahden viikon sisällä syytteen nostamisesta. Mikäli ketään ei ole asian johdosta vangittu, ei oikeuskäsittelylle ole määräaikoja.

IV TUOMIOISTUIN

4.1. Ennen oikeudenkäyntiä

Asia tulee vireille käräjäoikeudessa, kun syyttäjä on toimittanut oikeuteen haastehakemuksen. Haastehakemuksesta käy ilmi mistä rikoksesta syyttäjä vaatii rangaistusta ja millaista rangaistusta hän siitä vaatii.

Usein oikeus toimittaa haastehakemuksen asianomistajalle tiedoksi jo ennen kuin se menee tiedoksi vastaajalle. Sinulta pyydetään korvausvaatimus jo ennakoon ja se toimitetaan vastaajalle myöhemmin yhdessä haastehakemuksen kanssa. Korvausvaatimuksessa on oltava tarkasti kaikki ne vaatimukset, jota vastaajalle tullaan esittämään. Mikäli vastaajaa ei haasteta oikeuteen henkilökohtaisesti paikalle, et voi enää muuttaa vaatimuksiasi istunnossa.

4.2. Roolit oikeudenkäynnissä

Oikeudenkäynnissä asianomistajalla ja vastaajalla on hyvin eri roolit. Asianomistajan on pakko antaa kertomus oikeudessa ja vastata osapuolten esittämiin kysymyksiin. Hänellä on totuusvelvollisuus, mikä tarkoittaa, että kaikki mitä sanotaan, on oltava totta. Mikäli asianomistaja tai todistaja jää valheesta kiinni, se on aina rangaistava teko. Kaikkiin kysymyksiin ei tarvitse osata vastata eikä kaikkea voi muistaa. Tärkeää onkin silloin tuoda esiin, että ei osaa vastata.

Vastaajalla on oikeus olla hiljaa koko prosessin ajan. Hänen ei tarvitse vastata kysymyksiin esitutkinnassa ja hän saa pysyä vaiti myös oikeudenkäynnissä. Mikäli hän haluaa kuitenkin tulla kuulluksi, ei hänellä ole mitään velvollisuutta puhua totta. Mikäli vastaaja jää kiinni valheesta, siitä ei tule hänelle erikseen seuraamuksia.

Moni asianomistaja kokee tämän epäreiliseksi. Sille on kuitenkin syynsä. Kenelläkään ei ole velvollisuutta edesauttaa itsensä tuomitsemista. Asianomistajan tiukka vastuu johtuu taas siitä, että olisi erittäin vahingollista, että joku tietoisesti valehtelemalla saisi toiselle tuomion rikoksesta.

4.3. Vastaajan kohtaaminen oikeudenkäynnissä

Lähes jokaista arveluttaa kohdata tekijä oikeudessa. Monelle se on ensimmäinen kerta tapahtuneen rikoksen jälkeen, kun joutuu näkemään tekijän uudelleen. Jo pelkästään kohtaaminen tuo valtavan tunnekuohun. Asianomistajan tulee tästä huolimatta pystyä puhumaan ja vastaamaan kysymyksiin oikeudenkäynnissä.

Jokainen ymmärtää, että tällaisen loukkaavan teon jälkeen asianomistaja on hyvin herkässä tilassa. Lainsäädäntömme ja oikeuskäytäntömme tuntee monia erilaisia keinoja asianomistajan avuksi, jotta hän selviää vaikeasta päivästä.

Istuntosaliin voidaan useissa oikeustaloissa lyhyelläkin varoitusajalla tuoda sermi asianomistajan ja vastaajan väliin. Tämä estää sen, että osapuolet eivät joudu näkemään toisiaan. Tuomioistuimien huolehtii myös sen, että vastaaja ja asianomistaja tuodaan saliin eri aikaan ja eri kautta, jotta heidän ei tarvitse kohdata toisiaan odotustiloissakaan. Jos olet epävarma, minne ja milloin sinun tulee mennä, ole rohkeasti yhteydessä oikeustalon henkilökuntaan haasteessa ilmoitettuun puhelinnumeroon. Jos sinulla on avustaja, asia hoituu hänen kauttansa.

Tarpeen mukaan voidaan myös harkita vaihtoehtoja, joissa asianomistaja on toisessa huoneessa videolaitteen välityksellä tai vastaaja poistetaan salista asianomistajan kuulemisen ajaksi. Nämä ovat kaikki erityisjärjestelyjä, jotka tulee sopia oikeuden kanssa ennakkoon.

Alle 15-vuotiasta ei koskaan kuulla oikeudessa. Jos hänen todistamistansa tarvitaan, sen suorittaa poliisi videolle. Tämä taltiointi katsotaan oikeudessa.

Myös yli 15-vuotiaiden asianomistajien kuulustelut voidaan videoida ja tarvittaessa korvata henkilökohtainen kuuleminen oikeudessa siten. Täysi-ikäiseksi saakka asianomistaja voi valita, haluaako olla seksuaalirikosta käsittelevässä oikeudenkäynnissä henkilökohtaisesti paikalla, vai haluaako, että oikeudessa katsotaan hänen esitutkinnassa videoitu kertomuksensa. Mikäli yli 18-vuotiaan asianomistajan henkinen tila on niin hauras, että hänen henkilökohtainen kuulemisensa oikeudessa voisi olla vahingollista, on siitä oltava lääkärintodistus.

Vaikka oikeudenkäynti etukäteen tuntuu pelottavalta ja jännittävältä, selviät siitä kyllä! Asianomistajat ovat pääsääntöisesti sitä mieltä, että oikeudenkäynnin jälkeen helpottaa riippumatta siitä, saadaanko lopputulos tietää heti vai vasta viikkojen päästä.

Ja muista, että kaikki tunteet ovat sallittuja. Oikeudessa saa itkeä, saa nauraa, saa olla vihainen! Jos haluat pitää tauon kesken kuulemisen, tätä pyyntöä kunnioitetaan aina.

4.4. Kuka saa tulla mukaan oikeudenkäyntiin

Seksuaalirikosta käsittelevät oikeudenkäynnit julistetaan lähtökohtaisesti salaiseksi. Tämä tarkoittaa, että kukaan ulkopuolinen ei voi tulla seuraamaan oikeudenkäyntiä. Tämä on poikkeus pääsääntöön, jonka mukaan oikeudenkäynnit ovat aina julkisia. Myös asiakirjat salataan. Yleensä salassapitoaika on 60 vuotta haastehakemuksen vireille tulopäivästä.

Salassapito määrätään uhrin turvaksi. Vastaajaa sitä vastoin ei suojata. Vastajan nimi on julkinen ja se ilmoitetaan myös tuomioistuimen ilmoitustaululla ns. juttulistassa ennen oikeudenkäyntiä. Ainoastaan silloin, kun uhrin henkilöllisyys olisi pääteltävissä vastaajan nimestä (esim. perheen sisäiset rikosepäilyt), voidaan salata myös vastaajan henkilöllisyys.

Koska salassapito on uhrin suojaksi, on uhrilla usein vapaus määrittää ketkä saavat hänen asiansa käsittelyssä olla läsnä. Näin ollen uhri saa salassapitomääräysten estämättä ottaa omaksi tuekseen oikeudenkäyntiin mukaan koulutetun tukihenkilön ja tämän lisäksi ystävän, perheenjäsenen tai muun läheisen.

Toisinaan oikeudenkäynti kiinnostaa mediaa ja oikeus saattaa antaa siitä julkisen selosteen. Salassapito on kuitenkin huomioitu eikä asianomistajan tiedot tule siitä ilmi.

4.5. Oikeudenkäynnin eteneminen

Oikeudenkäynnin aluksi tarkistetaan ketkä ovat läsnä. Jos joku henkilökohtaisesti paikalle velvoitettu puuttuu, on oikeudenkäynnin aloittamiselle este. Oikeus saattaa määrätä poliisin etsimään puuttuvaa osapuolta ja tuomaan tämän oikeudenkäyntiin. On myös mahdollista, että tätä koetetaan tavoitella puhelimitse, jos kaikki osapuolet siihen suostuvat. Viime kädessä oikeudenkäynti perutaan ja määrätään sille uusi päivä.

Mikäli kaikki ovat läsnä ja oikeudenkäynnin edellytykset täytyvät, voidaan istunto aloittaa. Ensimmäisenä käydään läpi salassapitovaatimus. Istunto ja asiakirjat määrätään salaisiksi ja mahdollinen yleisö poistetaan salista.

Varsinainen oikeudenkäynti alkaa syyttäjän puheenvuorolla. Syyttäjä lukee haastehakemuksen ääneen läpi. Oikeudenkäynti Suomessa on suullista. Vaikka kaikilla osapuolilla on edessään haastehakemus, korvausvaatimus ja toisinaan vastaajan vastauskin siihen, tulee ne lukea ääneen oikeudenkäynnissä.

Syyttäjän rangaistusvaatimuksen jälkeen on asianomistajan vuoro. Avustajasi lukee ääneen vahingonkorvausvaatimuksen. Kun rangaistus- ja korvausvaatimus on esitetty, on vastaajan vuoro antaa niihin vastaus. Hän joko kiistää tai myöntää syytteen ja niihin liittyvät korvaukset.

Vaatimusten ja vastausten jälkeen on asiaesittelyn vuoro. Kierros alkaa alusta. Syyttäjä esittää oman pidemmän puheenvuoronsa ja kertoo kuinka asiat ovat edenneet ja miten, missä ja milloin rikos on tapahtunut. Asianomistaja on

lähtökohtaisesti syyttäjän kanssa samaa mieltä siitä, miten teko on tapahtunut ja tässä kohtaa asianomistajalla voi olla tarpeen perustella ainoastaan korvausvaatimusta. Vastaaja kertoo viimeisenä oman näkemyksensä tapahtuneesta. Tämä on asianomistajalle usein se vaikein osa oikeudenkäyntiä. Vastaajan kertomus ei useinkaan vastaa asianomistajan näkemystä tapahtumainkulusta ja sen kuunteleminen voi olla raskasta. On kuitenkin muistettava, että vastaajalla on oikeus puolustautua ja hänelläkin on oikeus esittää oma näkemyksensä. Vastaajan on annettava keskeytyksettä kertoa näkemyksensä ja sitä voi halutessaan kommentoida oman kuulemisensa aikana myöhemmin.

Kun kaikkien osapuolten kertomus tapahtuneesta on kuultu, käydään läpi todisteet. Ensin käydään läpi kirjallinen todistelu ja sen jälkeen kuullaan henkilötodistelu. Asianomistaja kuullaan aina ensimmäisenä. Asianomistajan kuulustelun aloittaa joko syyttäjä tai oma avustaja, sopimuksen mukaan. Myös vastaajapuolella ja tuomioistuimen jäsenillä on oikeus esittää kysymyksiä. Kaikkiin kysymyksiin tulee vastata niin tarkoin kuin pystyy.

Mikäli vastaaja haluaa tulla kuulluksi,

hänen vuoronsa on asianomistajan jälkeen. Mikäli ei halua, siirrytään todistajien kuulemiseen.

Kun kaikki todistelu on käyty läpi, on enää loppupuheenvuorojen vuoro. Siinä syyttäjä, asianomistaja ja lopuksi vastaaja, vetävät yhteen, mitä oikeudenkäynnissä on kunkin mielestä näytetty ja millaiseen rangaistukseen vastaaja olisi tuomittava.

Tuomioistuin kertoo istunnon päätteeksi, milloin asiassa annetaan ratkaisu. Lainsäädäntömme lähtee siitä, että tuomio tulisi antaa välittömästi istunnon päätyttyä. Tosiasiassa tämä on kuitenkin hyvin harvinaista. Tavanomaisempaa on, että tuomio annetaan ns. kansliatuomiona ennalta ilmoitettuna päivänä ja toimitetaan osapuolille salattuna sähköpostilla. Tuomion antamisen päivä on hyvin tärkeä, sillä siitä alkaa juosta määräpäivä sekä tyytymättömyyden ilmoittamiselle että muutoksenhauille ylemmässä oikeusasteessa.

4.6 Muutoksenhaku eli jatkuuko juttuni hovioikeudessa?

Rikosasiassa vastaaja joko tuomitaan teosta tai syyte hylätään. Korvauksia määrätään maksettavaksi joko vaadittu määrä tai vähemmän. Joku oikeudenkäynnin osapuolista saa miltei aina vähemmän kuin mitä on vaatinut ja on tyytymätön

lopputulokseen. Vastaaja, asianomistaja tai syyttäjä voivat halutessaan ilmoittaa tyytymättömyyttä tuomioon ja hakea valituslupaa hovioikeudesta. Mikäli vastaaja on tuomittu vähintään kahdeksan kuukauden vankeuteen (ehdollinen tai ehdoton), ei hän tämänhetkisen lainsäädäntömme mukaan tarvitse valituslupaa, vaan asia on otettava hovioikeuden tutkittavaksi. Tyytymättömyyden ilmoittamisen ja valittamisen määräajat ovat ehdottomia. Jos niistä myöhästyy, asiaa ei tutkita hovioikeudessa lainkaan.

Jos asia otetaan hovioikeudessa tutkittavaksi, se etenee hyvin samalla lailla kuin käräjäoikeusvaihe aikanaan. Mikäli vastaaja on valittanut, asianomistaja saa valituksen tutustuttavaksi ja siihen voi halutessaan antaa vastauksen. Tämän jälkeen asiassa määrätään käsittelypäivä. Istunto etenee kuten käräjäoikeudessa. Toisinaan juttu ei jatku hovioikeudessa enää syyttäjän osalta, joten syyttäjä ei aina ole hovioikeusvaiheessa mukana.

Hovioikeuden jälkeen on mahdollista hakea valituslupaa korkeimmalta oikeudelta. Jotta valitusluvan saa, on asiassa oltava jokin sellainen yhteiskunnallisesti tai oikeuskäytäntömme kannalta merkittävä yksityiskohta, johon tarvitaan korkeimman oikeuden kannanotto. Korkein oikeus ottaa asioita ratkaistavakseen hyvin valikoidusti ja onkin tavanomaista, että asiat jäävät hovioikeuden ratkaisun varaan.

V KUKA MAKSAA

5.1. Oikeudenkäynnin kulut

5.1.1. Oikeudenkäyntiavustaja valtion varoista

Vakavan seksuaalirikoksen uhrilla on oikeus saada oikeusavustaja valtion varoista omasta tulotasostaan riippumatta. Myöskään alaikäisen asianomistajan vanhempien tulotasolla ei ole merkitystä asiassa. Avustajan saat valita itse. Rikosasioihin perehtyneitä ja lain kelpoisuusehdot täyttäviä avustajia on sekä julkisissa oikeusaputoimistoissa että yksityisissä asianajo- ja lakitoimistoissa. Saat ottaa avustajan sieltä, mistä itse haluat. Avustajan saa, ja kannattaa, pyytää mukaansa jo ensimmäiseen esitutkintakuulusteluun. Avustajan palkkio ei jää asianomistajan maksettavaksi siinäkään tapauksessa, että syyte tulisi asian käsittelyn myöhemmissä vaiheissa hylätyksi eikä tekijää tuomittaisi. Tällöin se jää valtion vahingoksi.

Oikeudenkäyntiavustajaan valtion varoista on oikeutettu myös sellainen ulkomaalainen, joka on joutunut rikoksen kohteeksi Suomessa ja jonka asia käsitellään täällä.

5.1.2. Oikeusturvavakuutus

Mikäli sinulla tai huoltajallasi (jonka kanssa asut samassa osoitteessa), on kotivakuutuksen yhteydessä otettu oikeusturvavakuutus, korvaa se lähtökohteisesti kulusi siitä alkaen, kun asia on viireillä oikeudessa. Vakuutus on ensisijainen maksaja. Tämä tarkoittaa, että mikäli sinulla on vakuutus, korvaus tulee hakea ensin sieltä ja vasta sitten valtiota.

Vakuutuksessa on aina omavastuuosuus. Mikäli kyseessä on vakava seksuaalirikos, omavastuuosuuden maksaa valtio tuloista riippumatta. Asianomistajan kannalta olennaista on tietää se, että maksoipa oikeudenkäyntikulusi valtio tai vakuutusyhtiö, ei siitä jää sinulle mitään maksettavaa.

Rikoslaisissa lievemmiksi katsotuissa teoissa, on mahdollista, että omavastuu laskutetaan, tulotasostasi riippuen, ensin sinulta ja sinä voit periä sen takaisin joko valtiokonttorilta tai suoraan vastaajalta. Kaikissa oikeudenkäyntikuluihin liittyvissä kysymyksissä kannattaa kääntyä oman avustajasi puoleen. Etuudet tulee hakea ennen oikeudenkäyntiä, joten sinun kannattaa olla ajoissa liikenteessä.

5.2. Vahingonkorvauksen maksaminen

Vastaaja on velvollinen maksamaan tuomioistuimen tuomitsemat vahingonkorvaukset ja muut korvaukset, kun tuomio on tullut lainvoimaiseksi. Tuomio on lainvoimainen silloin, kun tyytymättömyyden ilmoittamisen aika (7 vrk) tai valitusaika (30 - 60 vrk) on umpeutunut eikä kukaan ole valittanut siitä tai silloin, kun hovioikeus tai korkein oikeus ilmoittaa, että ei ota asiaa tutkittavaksi ja se jää alemman tuomioistuimen ratkaisun varaan.

Mikäli vastaajalla on varallisuutta, hän maksaa vahingonkorvaukset itse.

Oikeudenkäyntiavustaja avustaa sinua tässä. Olisi kohtuutonta, että sinun tulisi olla tekijään yhteydessä itse korvauksen perimiseksi.

Lainvoimainen tuomio on suoraan ulosotokelpoinen. Mikäli vastaaja ei maksa oma-aloitteisesti ja hänellä on varallisuutta, voi asian viedä suoraan ulosottoon. Ulosottoa varten tarvitset kopion tuomiosta. Oma avustajasi ja ulosottovirastot avustavat sinua asiassa.

Mikäli vastaaja on varaton, häntä ei tavoiteta tai hän ei muusta syystä maksa, voit hakea vahingonkorvauksen Valtiokonttorista (www.valtiokonttori.fi). Valtiokonttori maksaa korvauksen sinulle ja huolehtii sen perimisen vastaajalta. Valtiokonttori ei ole sidottu tuomioistuimen määräämiin korvaussummiin ja voi maksaa vähemmän kuin mitä sinulle on tuomittu. Lisäksi Valtiokonttori vähentää korvauksesta aina ns. omavastuun 220,00 euroa (vuonna 2023). Kaikki se osuus, mikä sinulle tuomittu, mutta jota et saa Valtiokonttorista, voidaan periä vastaajalta suoraan tai viime kädessä ulosottoteitse.

LOPUKSI

Muista, että seksuaalirikos ei ole missään olosuhteissa ole koskaan uhrin syy. Hae aina apua! Uhriksi joutumista ei tarvitse hävetä eikä siitä tarvitse tuntea syyllisyyttä!

Oikeudellisen avun lisäksi sinua auttavat:

- Tyttöjen Talo
- Poikien Talo
- Nuortenlinkki
- Rikosuhripäivystys
- Seritukikeskukset
- Tukinainen (sukupuolesta riippumatta)
- Paikkakuntasi sosiaali- ja kriisipäivystys
- Terveystieteiden yksiköt